

Сердюк Л.Р.

магістр права,

*Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая*

ОКРЕМІ ПИТАННЯ НОРМАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ

Важливим документом у сфері нормативного забезпечення впровадження електронного судочинства є Рекомендація Rec (2009) 1 Комітету міністрів державам-учасницям Ради Європи з електронної демократії від 18 лютого 2009 року, в якій під електронним судочинством розуміється використання інформаційно-комунікаційних технологій у реалізації права на правосуддя усіма заінтересованими сторонами в юридичній сфері з метою підвищення ефективності та якості державних служб, зокрема для приватних осіб і підприємств [1, с. 48].

На виконання завдань щодо запуску механізму формування та виконання Національної програми інформатизації Законом України «Про Національну програму інформатизації» встановлено загальні засади формування, виконання та коригування цієї програми. На цій підставі Державною судовою адміністрацією України (ДСА України) було підготовлено проект технічного завдання на створення Єдиної судової інформаційної системи. Рішенням Ради суддів України від 29 лютого 2008 року № 38 зазначений проект було погоджено та доручено ДСА України підготувати проекти відповідних законодавчих актів щодо встановлення порядку виконання проектів та програм інформатизації судової системи [2].

У 2011 році розпочато функціонування Єдиної бази даних електронних адрес, номерів факсів (телефаксів) суб'єктів владних повноважень (база даних). Функції держателя бази даних виконує ДСА України [3]. Ефективне функціонування бази даних сприятиме економії коштів державного бюджету, що витрачаються судами на поштові відправлення.

26 листопада 2012 року ДСА України запроваджено пілотний проект з обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу («Електронний суд»). Згідно з проектом електронний суд – це інформаційно-телекомунікаційна система судів, яка спрямована на забезпечення прозорості та відкритості системи правосуддя в Україні, підвищення інформованості суспільства про діяльність судів. Стратегічною ціллю розвитку інформаційно-телекомунікаційної системи судів визначено забезпечення безперервності судового процесу з використанням новітніх інформаційних технологій, організація повного циклу електронного документообігу в судовій системі (від підготовки до

підписання та відправлення документів сторонам судового процесу, іншим судам та державним органам і установам).

Перехід до електронного судочинства вимагає комплексного підходу до вирішення супутніх цьому процесу проблем і значних фінансових витрат, які у майбутньому мають дати результат у вигляді економії коштів. Згідно з наказом ДСА України «Про реалізацію проекту щодо обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу» від 31 травня 2013 року № 72, проект «Електронний суд» впроваджено у всіх місцевих та апеляційних судах загальної юрисдикції з 17 червня 2013 року [4].

Крім проекту «Електронний суд» із метою запровадження електронного судочинства листом Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України від 28 серпня 2013 року № 1/06-1-805 як Генерального державного замовника Національної програми інформатизації погоджено Концепцію галузевої програми інформатизації судів загальної юрисдикції та інших установ судової системи, яка розроблена Державною судовою адміністрацією України на виконання вимог Порядку формування та виконання галузевої програми інформатизації і проекту інформатизації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2001 року № 1702 [5].

Одним із фундаментальних нормативно-правових актів концептуального спрямування є Стратегія реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки, затверджена Указом Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015 (Стратегія) [6]. Стратегією встановлено пріоритети реформування судової влади – системи судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів як на рівні конституційних змін, так і на рівні впровадження першочергових невідкладних заходів, які забезпечать необхідні позитивні зрушення у функціонуванні відповідних правових інститутів. Як зазначено у Стратегії на сьогодні система правосуддя не виконує поставлені перед нею завдання на належному рівні. Одним із чинників такої ситуації є недостатній рівень єдності та послідовності судової практики; відсутність чи недостатній рівень використання можливостей сучасних інформаційних систем (електронне правосуддя). Наслідком цього є відсутність належної інформаційно-технічної інфраструктури та можливостей використання інформаційних систем і системи електронного правосуддя.

У системі завдань, заходів і результатів виконання Стратегії у контексті підвищення прозорості діяльності суддів та рівня їх відповідальності одними з основних визначено забезпечення широкого використання інформаційних систем для надання більшої кількості послуг «електронного правосуддя»; створення в судах інформаційних систем електронного менеджменту, зокрема введення повноцінних

електронних систем, у тому числі системи електронного документообігу, та відстеження справ (до вищих інстанцій), електронних повідомлень, електронних викликів, електронного розгляду справ (у деяких випадках), електронних платежів, аудіо- та відеофіксації засідань, інформаційної системи внутрішньої бази даних, інформаційної системи законодавчої бази даних, удосконалення системи забезпечення рівного та неупередженого розподілу справ між суддями, зокрема, визначення судді та (або) складу колегії суддів на всіх стадіях судового провадження, та акцентовано увагу на поетапному запровадження інструментів «електронного правосуддя», що дасть змогу користувачам звертатися до суду, сплачувати судовий збір, брати участь у провадженнях та отримувати необхідну інформацію і документи електронними засобами, а також посилення управління інформаційними системами для більшої участі адвокатів у наданні послуг «електронного правосуддя».

Радою суддів України затверджено Стратегічний план розвитку судової влади України на 2013-2015 роки. У цьому документі одним із стратегічних завдань визначено інноваційне використання технологій та вдосконалення судових процедур [7]. Суттєвим кроком до запровадження електронного судочинства стало затвердження XII (позачерговим) з'їздом суддів України Стратегії розвитку судової влади України на 2015-2019 роки [8]. Зокрема у зазначеній Стратегії окремим напрямом передбачено вирішення двох стратегічних питань – доступ до правосуддя та використання інноваційних технологій і поліпшення судового процесу. З'їздом зауважено, що інформаційні технології – це ключовий інструмент для поліпшення доступу до правосуддя, підвищення ефективності судів та управління судовими справами.

Крім зазначених нормативно-правових актів ДСА України прийнято ряд документів інструктивного характеру та розроблено Положення про автоматизовану систему документообігу суду, затверджене рішенням Ради суддів України від 26 листопада 2010 року № 30 [9], а також низку технічних вимог до комп'ютерної техніки, оргобладнання і програмного забезпечення електронного судочинства.

Список використаних джерел:

1. Riley T. B. *Electronic Governance & Electronic Democracy* / T. B. Riley. – SI 1 Publishing, 2010. – P. 47-55.
2. Рішення Ради суддів України від 29 лютого 2008 року № 38 / Рада суддів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://rsu.court.gov.ua/userfiles/38\(3\).pdf](http://rsu.court.gov.ua/userfiles/38(3).pdf)
3. Про затвердження Єдиної бази даних електронних адрес, номерів факсів (телефаксів) суб'єктів владних повноважень : постанова Кабінету

Міністрів України від 5 січня 2011 року № 5 / Кабінет Міністрів України. – Офіц. вид. – Урядовий кур'єр. – 18.01.2011. – № 8.

4. Про реалізацію проекту щодо обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу : наказ Державної судової адміністрації України від 31 травня 2013 року № 72 / Державна судова адміністрація України. – Офіц. вид. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://kt.dn.court.gov.ua/sud0528/n_akt/n_72/

5. Про затвердження Порядку формування та виконання галузевої програми і проекту інформатизації : постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2001 року № 1702 / Кабінет Міністрів України. – Офіц. вид. – Офіційний вісник України. – 04.01.2002. – № 51. – С. 425. – Ст. 2301. – код акту 20895/2001.

6. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки : Указ Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015 / Президент України. – Офіц. вид. – Офіційний вісник Президента України. – 2015. – № 13. – С. 33. – Ст. 864.

7. Стратегічний план розвитку судової влади на 2013-2015 роки : затверджений рішенням Ради суддів України від 21 грудня 2012 року № 43 / Рада суддів України. – Окреме вид. – 16 с.

8. Про Стратегію розвитку судової влади України на 2015-2019 роки : Рішення XII (позачергового) з'їзду суддів України від 24 вересня 2014 року / Зїзд суддів України. – Окреме вид. – 25 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://court.gov.ua/userfiles/strategij%282%29.pdf>

9. Про затвердження Положення про автоматизовану систему документообігу суду : рішення Ради суддів України від 26 листопада 2010 року № 30 / Рада суддів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/969076/polozhenniapasds/>

Шаймуродов Р.А.

курсант,

Науковий керівник: Супруненко А.М.

кандидат юридичних наук, доцент,

Національний університет державної податкової служби України

ТАКТИКА ТА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПРАЦІВНИКАМИ ПОДАТКОВОЇ МІЛІЦІЇ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ПОДАТКОВИХ ЗЛОЧИНІВ

Відповідно до ст. 67 Конституції України [1] кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом. Усі громадяни щорічно подають до податкових інспекцій за місцем проживання декларації про свій майновий стан та доходи за минулий рік